

A **Magyar Könyvszemle** elmúlt évi első száma élén három alapvető fontosságú tanulmány olvasható. *Kovács I. Gábor Bucsanszky Alajos útja a kalendárium- és ponyva-tömegtermeléshez* című értekezése látszólag túlnótlóan speciális témát tárgyal, valójában úttörő jelentőségű bemutatása egy irodalom- és művelődéstörténetileg alig túlbecsülhető fontosságú folyamatnak, aprólékos, adatgazdag rajza annak a váltásnak, amelyhez hasonlót utóbb csak a huszadik század élt meg. *Borsa Gedeon* tanulmányának jelentőségét már címe is mutatja: *A retrospektív magyar nemzeti bibliográfia 18. századi szakasza*. A harmadik tanulmány úgy történeti jellegű, hogy egyúttal szinte napi aktualitásokat is érint, fontos hozzájárulás a könyvesztétika kérdésköréhez is (*Szirmai János Sándor: Korunk könyvkötésművészete történelmi megvilágításban*). A *Közlemények* rovatban Fráter Györgyről, Gutgesell Dávidról, a magyar középkor ismeretlen forrásairól, Teleki László nevelésügyi munkásságáról, a magyar zenei sajtó történetéről, Takács Ferenc szociáldemokrata politikai könyvtáráról olvashatunk rövidebb írásokat, a *Figyelőben Havasi Zoltán és Kókay György* búcsúzik az 1985-ben elhunyt nagy tudóstól, a Magyar Könyvszemle egykori szerkesztőjétől, *Varjas Bélától*. Igen gazdag a *Szemle* rovat, több mint egy tucat viszonylag friss tudományos-bibliográfiai munkát ismertet, köztük a *Régi magyarországi nyomtatványok* 2. kötetét, a Horthy-korszak retrospektív könyvészetének 1. kötetét stb.

A **Könyvtári Figyelő** tavalyi hatos száma ezúttal nem tematikus összeállítás. Cikkei igen széles mezőnyt pásztáznak, szólnak az információelemzés és a tudományos tájékoztatás fejlődésének mai szakaszáról (*Földi Tamás*), a biológia és orvostudomány legfontosabb folyóiratairól (*Marton János*), a főiskolai könyvtárak szakkönyvtári funkcióiról (*Futala Tibor*), a nemzetiségi könyvtárügy problémáiról

(*Hajdu Zsuzsanna*), az önálló szakszervezeti könyvtárak fejlődésének 1979 és 1983 közötti szakaszáról (*Mónus Imre*), a honvédségi könyvtárakról (*Füleki Mihály*), a lelőhelytájékoztató és a könyvtárközi kölcsönzés kapcsolatrendszeréről (*Bátki Anna*). A szokásos gazdag kínálat található a *Kitekintés* rovatban: hírek az IFLA életéről, gépesítési tapasztalatok a Hull Egyetem Könyvtárában, az idősebbek könyvtárhasználati oktatásának eredményei stb.

A **Tudományos és Műszaki Tájékoztatás** 1985. évi decemberi száma a *Nemzetközi Dokumentációs Szövetség* (Fédération Internationale de Documentation – közismert rövidítésével FID) alapításának 90. évfordulója alkalmával rendezett ünnepi emlékülés előadásainak szövegét tartalmazza. A Budapesten tartott emlékülésen részt vett a FID elnöke, főtitkára, programbizottságának elnöke és tagjai is (1985. szeptember 19.). A folyóirat közli *Drecin József* államtitkár üdvözlő beszédét, *Lázár Péter* (*A FID és Magyarország*), *Stella Keenan* (*A FID szerepe a nemzetközi együttműködésben*), valamint *Michael W. Hill* (*A FID és a jövő feladata*) tanulmányértékű, terjedelmes előadásait. Az alkalomhoz illően a *Beszámoló–Szemlék–Referátumok* rovat a FID híreivel kezdődik, így a folyóiratnak ez a száma kitűnő tájékoztatás a FID múltjáról, jelenéről, lehetséges és kívánatos jövőjéről is. A további – ezúttal kis terjedelemben szorult – részek referátumokat, tallózókat, illetve a szokásos TMT információkat hozzák.

Az **Orvosi Könyvtáros** tavalyi negyedik száma első helyen az Amerikai Egyesült Államok Központi Orvosi Könyvtárát mutatja be, a könyvtár egy vezető munkatársa tollából. *Egy egészségügyi könyvtári hálózat* címen pedig – ugyancsak ottani könyvtáros írásával – Nagy-Britannia egyik fontos hálózatáról, a

Délnyugat-temzei Régióéról kapunk beszámolót. A továbbiakban hazai gondokról (például katalogizálás) és eseményekről ad tájékoztatást a folyóirat. Kiemelésre érdemes a *Kitekintés* rovat egyik referátuma: *Mellőzik-e és miért az ausztráliai szakirodalmat (és más kisebb országok szakirodalmát) a nagy referáló vállalkozások?*

A **Könyv és Nevelés** múlt évi hatodik száma vezető helyen közli *Dán Krisztina* beszámolóját a II. Nyári akadémiáról (1985. július 1–5.). A cikk nemcsak azok érdeklődésére számíthat, akik magára a nem kis fontosságú eseményre kíváncsiak, de azokéra is, akiket érdekel az olvasáspszichológia – mint a szerző írja – „felsőfokon”. Speciálisabb témákat érintenek a további írások: *Ballér Endréne* a Fővárosi Tanács iskolai könyvtárakkal kapcsolatos tevékenységét ismerteti, *Huber Kálmán* szakmunkástanulók könyvtárhasználatáról és olvasási szokásairól ír, *Tüskés Tibor* Kormos István költői pályáját rajzolja meg, *Andor György* pedig folytatja a kalandirodalomról megkezdett érdekes elméleti-történeti szemléjét. Ezúttal érdekesebbek a külföldi beszámolók, különösen az év nagy eseményéről, a nemzetközi gyermekkönyvtári szemináriumról tájékoztató írás (Salamanca-ban rendezték). E szeminárium kapcsán kerít sort a szerkesztőség a *Gyermek- és Ifjúsági Könyvek Nemzetközi Központjának* bemutatására is (a központ székhelye ugyancsak Salamanca).

A **Könyvtári Híradó**, az FSZEK dolgozóinak tájékoztatója irigylésre méltó következetességgel folytatja hagyományait, mint ezt a múlt évi decemberi, az idei januári és februári szám is tanúsítja. A füzetek elején mindenkor egy általános, nemcsak FSZEK érdekű beszámoló olvasható (Pestlőrinc új könyvtáráról, a könyvtár középtávú, 1990-ig tartó tervéről, a Kisduna Galériáról), ezt követik a könyvtári tapasztalatok leírásai, általánosabb érdekű helyi eseményekről szóló beszámolók (például a kazettakölcsönzés tapasztalatai a XIX. kerületi főkönyvtárban, a nagy port felvert *Rajzos zenetörténet*ről rendezett ankét, a Liszt Ferenc téri gyermekkönyvtárban tartott tinédzser randevú), majd a tájékoztató anyagok következnek (szervezeti, párt-, KISZ-, személyi stb. hírek).

A **Csongrád Megyei Könyvtáros** tavalyi 3–4-es száma nagy tanulmányban számol be a hódmezővásárhelyi Németh László Városi Könyvtár új „szerzeményéről”, arról a gazdag és történeti szempontból is kiemelkedő jelentőségű könyvtárról, amelyet a szociáldemokrata politikus, Takács Ferenc özvegye ajándékozott az intézménynek. (E könyvtárat elemezte a Magyar Könyvszemle 1985/1-es számának közleménye is.) Ugyancsak terjedelmes és alapos tanulmány foglalkozik a Somogyi Könyvtár immáron tizenöt éves zenei szolgáltatásával, valamint a tízéves vásárhelyi gyermekkönyvtárral. A tanulmányokat módszertani cikkek, a megye egy-egy újabb vagy kevésbé ismert könyvtárát, illetve hálózatát bemutató rövidebb írások, az egyesületi élet hírei, kiegészítések a megyei sajtóbibliográfiához, valamint *Gyuris György* elmaradhatatlan bibliográfiája (*Írások könyvtárainkról*) követik.

A **Szabolcs-Szatmár Megyei Könyvtári Híradó** 1985-ös 1–2-es száma rendhagyó könyvtártörténettel indít. *Szűcs Imre*, a megyei-városi könyvtár igazgatója az intézmény emlékkönyvébe írt sorokból ad gazdag csokrot, ezek a beírások hűen és sokszor igen meglepő módon jellemzik a könyvtár tíz évének eseményeit, sajátosságait. A további tanulmányok is elsősorban a könyvtár tízéves (új épületbe való költözésétől számított) életét tükrözik: *Futaky László* igazi könyvtártörténetet írt, *Kindrusz Jolán* a könyvtár tíz éve dolgozóinak névsorát állította össze stb. A műhelymunkáról is több cikket közlő számból érdemes kiemelni *Pásztor Andrásné* írását a Kisvárdai Városi Könyvtár helyismereti gyűjteményéről.

A **Komárom Megyei Könyvtáros** tavalyi harmas számának élén az iskolai könyvtárakkal kapcsolatos cikkek állnak. *Turi Róbert* általában szól a megye iskolai könyvtárainak, ezt követik az általános iskolai majd a középfokú tanintézetek könyvtárainak statisztikai adatai. *Vilimszky László* a műszaki könyvtárak gondjairól ír, *Tapolcainé dr. Sárany Szabó Éva* pedig a honismereti munka legfontosabb feladatait elemzi. Érdekes az az összeállítás, amely a népfrontválasztások nyomán a tisztségviselő könyvtárosok adatait közli. A lap végén – szokásos módon – igen gazdag megyei híryanagy olvasható.

A Szegedi könyvtári műhely című helyismereti és városfejlesztési szemle 1985/2–3. száma négy nagyobb helyismereti-helytörténeti tanulmányt és igen sok hasonló témájú hirt, adalékot, beszámolót tartalmaz. A folyóirat élén álló hosszabb írások a szegedi színjátás múlt századi történetéről, a *Népünk és Nyelvünk* c. folyóirat életéről, a domaszéki viharharangokról és „körösztrókról”, valamint *Vinkler László* életművéről tájékoztatnak, a recenziók közül különösen *Giday Kálmáné* emelkedik ki (Bél Mátyás: Csongrád és Csongrád megye leírása).

A falu címmel új, negyedévenként megjelenő folyóiratot, illetve kiadványsorozatot jelentet meg a *Hazafias Népfront Országos Tanácsa*, az *Országos Környezet- és Természetvédelmi Hivatal*, valamint a *MÉM Információs Központja*. Az első két kötet (1985/1, 1985/2.) – miként a tervezett későbbi számok is – a mai magyar falvakkal összefüggő településpolitikai, építészeti, közigazgatási és fejlesztési kérdésekkel foglalkozik. Az írások közt akad szaktanulmány, szemle jellegű áttekintés, részletkérdéseket vizsgáló „mélyfúrás”, futurológiai esszé stb. A szerkesztőség – mint beköszöntőjéből kiderül – minden műfajban törekszik komplex, átfogó faluképet nyújtani. A kiadvány jelentősége helyismereti szempontból is kiemelkedő. (MÉM Információs Központja. 1985. évi előfizetési díj 200 Ft)

ográfiai leírásához a mezőgazdasági és élelmiszeripari könyvtárosok számára címmel hasznos, gyakorlati segédletet adott ki a *MÉM Információs Központja*. A füzet először a legfontosabb fogalmak meghatározásait adja meg, majd az egy-, illetve többkötetes művek leírásainak szabályait tárgyalja, röviden, sok, a szakterületről vett példával. Külön táblázatban foglalja össze az adatscsoportokat, adatelemeket, forrásokat és kötelező jeleket. (MÉM Információs Központja. 1985. 46 l. ár nélkül)

A Könyvtári Szemle című folyóirat VI. évfolyamának hasonmás kiadása cím alatt tulajdonképpen egyetlen folyóiratszám jelent meg. Mint a Szemle szerkesztője a lapban közölte, a *Könyvgyűjtők évkönyve 1919-re* című füzet a *Könyvtári Szemle* 1918-as évfolyamának tekintendő. Az évkönyvet nyitó írás a könyvtárpolitikus *Szabó Ervint* méltatja (szerzője *Kóhalmi Béla*). A további tanulmányok a régi magyar nyomtatványok meghatározásáról, a háborús könyvművészetéről, a bibliofil Anatole France-ról, Pest-Buda világhírókban való ábrázolásairól, magyar hasonmás kiadásokról stb. szólnak, olyan szerzők tollából, mint *Trócsányi Zoltán*, *Jaschik Álmos*, *Kémeri Sándor*, *Kremmer Dezső*, *Király György*, *Pintér Jenő*. (OSZK–KMK. 1984. 94 l. 38 Ft)

Építésügyi irodalomkutatások válogatott jegyzéke 1981–1984 címmel, törzsrészában szakcsoportok szerint rendezett

formában jelent meg az adott időszakban az *Építésügyi Tájékoztatósi Központ Építésügyi Központi Könyvtár* által készített irodalomkutatások válogatott bibliográfiája. A visszakeresést tárgymutató tesztelhetővé. (ÉTK Építésügyi Központi Könyvtár. 1985. 29 l. ár nélkül)

Külföldi kutatási és fejlesztési beszámolók az Építésügyi Központi Könyvtárban címmel a könyvtárba 1986 első félévében beérkezett, kereskedelmi forgalomban általában nem beszerezhető külföldi tanulmányok és kutatási-fejlesztési beszámolók válogatott bibliográfiája jelent meg. A szakcsoportokba rendezett cimleírások címfordítást is tartalmaznak. (ÉTK Építésügyi Központi Könyvtár. 1986. 40 l. ár nélkül)

A Mikrofilmnap folyóiratálománya jegyzéke című kiadvány az ÉTK Építésügyi Központi Könyvtár Mikrofilmárának 1986. évi mikrofilmnap folyóiratállományát mutatja be, 24 országban megjelent 283 szakfolyóiratot. A folyóiratok címeit országonként csoportosítva, csoporton belül betűrendben közli, feltüntetve a cím után a megjelenés helyét is. (ÉTK Építésügyi Központi Könyvtár. 1986. 24 l. ár nélkül)

Külföldi folyóiratok az építésügyi könyvtárakban 1986 címmel az építésügyi külföldi folyóiratok központi katalógusát nyújtja a kiadó. A betűrendben kö-

zölt folyóiratcímek mellett a hazai szakkönyvtárak kódjele arról tájékoztat, melyik könyvtárban található az adott folyóirat. (ÉTK Építészeti Központi Könyvtár. 1986. 52 l. ár nélkül)

A Kurrens folyóiratok jegyzéke 1986 az idén előfizetett, csere vagy ajándék révén a könyvtárba járó hazai és külföldi folyóiratokat sorolja fel. A külföldi folyóiratok címei szocialista és tőkés bontásban, országonkénti betűrendben szerepelnek, külön csoportban találhatóak a hazai periodikumok adatai. A kiadvány azt is közli, melyik folyóirat hol jelenik meg és mi módon került a könyvtárba (vétel, csere, ajándék). (ÉTK Építészeti Központi Könyvtár. 1986. 30 l. ár nélkül)

A Könyv és könyvtár XIV. kötetét jelentette meg a debreceni *Kossuth Lajos Tudományegyetem Könyvtára*. Az immár széleskörű elismerést, tekintélyt kivívott évkönyv új száma is alapvető fontosságú írásokat, tanulmányokat hoz a régi magyar irodalom, a hazai nyomdászat, tudomány- és művelődéstörténet különböző, elsősorban Debrecennel kapcsolatos kérdéseiről. *Havas László* nagy tanulmánya azt vizsgálja, miként tükröződik a római irodalmi örökség a régi magyar próza fordításokban, *Lévay Botondné* a Debreceni Egyetemi Könyvtár Kner-gyűjteményét mutatja be, *V. Busa Margit*, *Fekete Csaba*, *Ojtozi Eszter*, *M. Pandur Julianna*, *Dieter Schmidmaier* közleményei Kazinczy fordításainak, Piskárkosi Szilágyi Sámuel ismeretlen munkájának, az egyetemi könyvtár rumancia gyűjteményének, 16. századi cirill-szláv evangéliumoknak, matematikai forrásgyűjteményeknek kérdéseit tárgyalják. A szokott módon vitafórum és a könyvtár életét bemutató rovat is található a kötetben. (Kossuth Lajos Tudományegyetem Könyvtára. 1985. 175 l. ár nélkül)

Pálné Leinberger Ágota Me-

sél a múlt című illusztrált, izlése- sen kiállított könyvecskéje általános iskolások számára meséli el Kaposvár történetét a kezdetektől, jószerivel a Pannon-tenger kiszáradásától a felszabadulásig. Az oldott szövegezésű, stílusosan is szép munka minden lényeges helytörténeti információt feldolgoz, a függelékben pedig Kaposvár történetének kronológiája, valamint a gyerekek további érdeklődését kielégítő irodalomjegyzék található. (Palmiro Togliatti Megyei Könyvtár. 1985. 66 l. 25 Ft)

Népfrontmozgalom Szabolcs-Szatmár megyében 1938–1984 címmel fontos történeti forrásanyagot bocsátott közre a megyei könyvtár és a Hazafias

Népfront megyei bizottsága. A vaskos kötet első fele a mozgalomra vonatkozó sajtóközlemények teljességre törekvő bibliográfiáját, második része a megyei levéltárnak a népfrontmozgalommal kapcsolatos iratanyagát tárja fel. (Móricz Zsigmond Megyei és Városi Könyvtár. 1985. 328 l. 35 Ft)

Faludi Ferencnek, 18. századi irodalmunk kiemelkedő alakjának életét, munkásságát mutatja be a *Vasi életrajzi bibliográfiák XIII.* füzeté. Az életrajzot szöveges ismertetés foglalja össze, ezt követi

az író műveinek, valamint a róla szóló irodalomnak mintaszerű bibliográfiája. A kötetke végén összeállítás található a Faludival kapcsolatos emléktáblákról, a róla elnevezett intézményekről és utcákról. (Berzsenyi Dániel Megyei Könyvtár. 1984. 70 l. ár nélkül)

Poprády Géza A vállalati információellátás modelljei című összeállítása azoknak a modelleknek ismertetését tartalmazza, amelyek alkalmasak arra, hogy minden vállalat belső információellátását leírják. A modellgyűjtemény tipizálja nemcsak a vállalatokat, de a különböző szintű információszervezeteket is. A rövid, lényegre törő könyvecske így alkalmas mintát kínál minden hazai vállalat információellátásának megszervezéséhez. (OSZK KMK. 1985. 40 l. 18,50 Ft)

Bényei Miklós: Helyismereti művek 1984 című bibliográfiája az évek óta szokásos módon és rendszerben tárja fel az 1984-ben megjelent önálló helyismereti kiadványokat. A teljességre törekvő összeállítás a tanulmányköteteket, több írást is tartalmazó munkákat analitikusan is feldolgozza. Nem veszi fel a kisnyomtatványnak minősülő prospektusokat, üzemi és egyéb kiadványokat, valamint a nem terjesztésre szánt műveket. A kiadvány nemcsak mint Hajdú-Bihar megye helyismereti kurrens bibliográfiája jelentős, de módszertani példa is. (Hajdú-Bihar Megyei Könyvtár. 1985. 65 l. ár nélkül)

A Szociológiai információ tizenharmadik évfolyamának 1984/1-es száma a szokásos módon tárja fel a magyar nyelvű és magyar vonatkozású szociológiai szakirodalmat. A szakcsoportokba osztott törzsrészhez forrásjegyzék (ebben az egyes műveknél jelölik az összeállítók azt is, mi az FSZEK-ban megtalálható folyóiratok raktári jelzete), valamint névmutató csatlakozik. (Fővárosi Szabó Ervin Könyvtár. 1985. 287 l. 30 Ft).